

شہاہ لطیف گوشت

(بلوچانہ)

گل خان نصیر

بلوچی اکیڈمی کونہ

شاہ لطیف گوشتیت

(بلوچی ترجمہ)

گل خان نصیر

تقسیم کار
ناشاد بکس 65 رینگل ہلاڑ
جناح روڈ کوئٹہ اون نمبر 837999

بلوچے اکیڈمی کوئٹہ

شاہد کتب خانہ

کلمیں حق پر بلوچی اکیڈمی کوئٹہ ۶

چھاپ کنوئخ
چھاپ جاہ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

قنات پرنٹنگ پریس - کوئٹہ

۱۹۸۳ء

سری دار

۵۰۰

یکو

روپے

با

Rs 20/10

کتاب خانہ
شاہد کتب خانہ
کوئٹہ

شاہد کتب خانہ

سرحال

شاہ عبداللطیف بھٹائی، سندھ و ہماناویں
شاعرانت کہ دنیا ء من، آئی نام و نوار پُرتنگ
سندھ و مردم چی ہندو دچی مسلمان آئی ء رایک
خدا رسیدگیں اویاٹے او کر ہاتانی دا جگیں بزرگی
ذانت۔ بلیکہ آئی شاعری اکاں وراہ نہ، آئی یک
مزین بہرے پتو ء نام ء تینا و تینا بلوچانی سرائت،
بے بلوچستان او بلوچاں مس شاہ لطیف ء، آ برزو
بالائیں مقام نہ دستگ کہ آئی حت انت۔ بلکن باز
ہندانی بلوچ تن انکا، شاہ لطیف ء نام ء ہم نہ
اشکگنت۔ پیشا اے لازم بیت کہ شاہ لطیف ء

شاعری و گندو چار کنگ و چہ ساری، آئی چند
 بابت و ہم پیچھے گوٹنگ او زانگ پیت کہ
 شاہ لطیف کے مت؟

سندھ و ناداریں شاعر داجہ شیخ ایاز کولیت
 کہ لطیف و پت و پیرک ہرات و سید آنت
 سید میر علی آئی بن پیرک اد سکت مال داریں مرد
 مت۔ ۱۳۹۸ھ و ہر دینک امیر تیمور ہرات و گیت
 تہ سید میر علی و آئی ملک و مردمان امیر تیمور و مزین
 ہارت و تواضع کرتنت اور زرد سہور و مزین نذرانک
 ہم دانتی۔ امیر تیمور کرج آدانی دش نیادی و شر
 سوکی و باز دش بوت او سید میر علی او آئی دوش
 بچاں کہ میر ابوبکر او میر حیدر نام داشتنت و تی تزیکی
 مصاحبان من شامل کرت۔ امیر تیمور ہر دینک ہندستان
 کچھ پت آوان و گوں و ت و آڈرت او اداں
 میر ابوبکر و سندھ و ولایت و مس سبوں و حاکم

مخرد کُرت۔ رند ء میر حیدر ہم گوں وئی بہت
 میر علی ء سبزه ء انگ وصالا ء من ہا منند
 بُوْت۔ عبداللطیف ۱۶۹۰ ء ضلع حیدرآباد ء
 تعلقہ بالآء من ووی بُوْت۔ آنی بہت ء ۲۰
 سید حبیب نت۔ سید میر علی ء کہول ء من من
 مزین کمالان بزرگ ووی بیئت۔ اہج آوان
 عبداللطیف ء چہ ابید، سید کریم، سید ہاشم
 او سید جمال بار کراماتی میں بزرگ گوشتگت۔

واجہ عبداللطیف ء بابت ء چینیے کہ واجہ
 شیخ ایاز گوشتگ یا رگہ وانگ و زانگال
 بنیشتہ کرنگ آوانی سرء من یک جبرے نوک
 کمان او آایش انت کہ میر علی ء کہول کہ آوان
 سید گوشتگ بیۃ دراصل شے کہیری بلوچ بیگنت
 او اے بلوچ درویشانی ہماہمت انت کہ مسلمان
 بیگ ء چہ ساری مبدھالی، دینا ترک دانگین
 بکشو گوشتگ بیئت۔ بلوچ درویشانی اے

۱. کت چوش کہ لطیف ۽ گوٹستاناں چہ ہم ذرا بہت
 آباتیاں چہ دیر، کوہانی گھاڑو بڑو بیدجان آپ
 بذانی سرعاً نشگ ذکر دپکر گرتنت، چرتن کہ
 بلوچی شیئرانی دپترعائے شے، عیسے دبرتی ۽ شیئر
 ایشی یک شرتی مسلے پتھر کنت۔ بہ ہرحال،
 ہر دیکہ اسے بھکشو مسلمان بیتنت تہ شیخ گوشگ
 بیتنت۔ ہے شیخ بلوچی ء شے تیرت۔ نہیں
 ہرمندی بلوچ آوان ء شے گوٹنت

شیانی یک مزہن کھکے چاگے ء چہ بگرتاں
 سیستان و گرم سیل و ہرات ء من انکا آبات
 انت۔ شے حسن بلانوش، ہے دنگ ء یک
 نامی گرامی مین اولیا اللہے گوٹنگ۔ آئی
 اوبادگ چہ شے حسین نورانی، شے سٹائیل،
 شے سہراب او راندگہ بازیں اولیانی زیارت
 ہم تن انکائی ہمانگوٹری قہلوک ۽ مسراد

بکھشین ہنڈ لیگ بنت۔

آگاں ہیرت، بچارے تہ بلوچستان ء
بلوچانی ہادراہ مردم کہ نہیں وت ء سید
گوشت دراصل ہے شیمان اوداگ
سنت، شے کلان، شے عیت، شے مبارک
اوشے مریہ آج ہے نسل ء انت۔
آچاراں اید شے بال، شے بلا دل نورانی
شے عمر، شے رجب او بازیں دگر اولیائی
زیارت تن انکاتہ بلوچانی رو آء پاکیں جاگ
دہنت۔ منے روپاں شے عزیز شاہ
گوارو بنگور ء من یک خدا رسید گیں دریشے
گوشتگ اذین آئی پنج شے عبداللہ ہم دریشے
دہا پاکیں براہ ء پر کرات رغر روزان انت
منی گوشتگ ء مراد ایش انت کہ عبداللطیف
بن پیرک میر علی، بلوچ شیئے بیگ پر

اے بابتِ ع و منی دلیل ایش ٹنت ۱۔
 اول ایشکہ ۱۔ میر و سرنام منے رنگ و
 تینا پہ بلوچ و گوٹشگ بیت ہندوستان او
 لکھنور و جبر و بہل دے ، اوداں سید و
 میر پتے و گوٹشنت من نہ زاناں ، بے بوجھتیاں
 اوغانستان او ایران زمین و بلوچ ، میر ،
 ادغان ، خان ادر ایرانی ، آغا گوٹشگ بنت۔
 دومی ایشکہ : شاعری شیمانی میراث انت ، شے
 کلان ، شے عیسے او شے مرید و چہ بگرتاں مرچکیں
 شے ، شاعری و ہما ڈراہیں صفتاں دارنت کہ باید و
 شاید۔ البہ شیمانی شاعری او رنگی شاہیانی شاعری
 پرک مان انت۔ شیمانی شاعری گیشتر مذہبی و
 دینی یعنی مداحی انت او رنگی شاہیانی شاعری قومی
 رنگی او جنگی انت۔ شے لطیف و شاعری
 شیمانی مداحی شاعری انت کہ بلوچ شیمانی میراث

انت۔

سیمی ایشک، عبداللطیف، کھول چہ برات
 اٹک دسندھ، جاغند بوت۔ عبداللطیف، دت
 مس دسندھ، ددی بوت بے ہر دیکھ۔ آٹرا عشق
 لمبوکان جت دسوحت اد آئی شاعری، زبان
 بیگ تہ آل بلوچی خون دتی رنگ در آدرت
 او آ، پنو، کہ بلوچے ست دتی ہیر دمانیت
 ات ہا بلوچی خون، کشش ست کہ آچایا بلوچ
 بتا، پچھیں مداحی میں شیراں گوٹ شائیت
 کہ بلوچ، کردار تن ابدالآ باد پچو سحب
 روشنائیں ستارو تیرپان مانیت۔

چہارمی ایشک، عبداللطیف، دتی شاعری، من
 تننا حدو کہ بلوچ، ستاگ و بالارتگ
 اد بلوچستان، کوه و دستان، زمیں نالیں
 دلے، بات کرگ، بید چہ بلوچے، خون دتین

دلے ءِ دگر توے ءِ شاعرے ءِ دل وچ
 بلوچ ءِ پہنچیں بہر چست بوت نہ بنت۔
 پنجمی ایشک بہ تن حدے ءِ کہ سید ءِ پہ
 شاہ ءِ صفت ءِ گوشتگ انت۔ مروچانک
 عام بیتگ۔ چاکھے ءِ شے کرگ ہم وت ءِ
 میں سید گوشتگ ادوقی نام ءِ شاہ ءِ صفت
 گون گجنت چوش کہ پیش ءِ شے ملنگ، شے
 ولایت، شے حسن ادشے سہراب میں ملنگ شاہ
 ولایت شاہ، حسن شاہ او سہراب شاہ بیتگنت۔
 پیشا، من گوشتاں کہ شاہ عبداللطیف بھٹائی
 کہول نس ءِ شے کہیری بڑھے بیتگ بے مروچی پنچیں
 سندھیکے چوش کہ تالپورانی میر ادگر لکھاں بلوچ کہ
 من سندھ ءِ نشگ و سندھی بیتگنت، شاہ لطیف
 بھٹائی ہم یک سندھی بلوچے کہ وقی دڑیں گفتاراں من
 بلوچ و بلوچستان ءِ نام ءِ چوماہ داستاراں روشنا

کرتگ۔

۲۔ شاہ عبداللطیف ءِ گون چنچئی ءِ دومی سوال کے پیدا
 بیت کہ پُنو کئے بُت۔ پُنو، بوجی نامے انت، سندھی
 پُنوں، پُنل دوست یا محبوب ءِ گوشت پيشا،
 ماگوشت کنوں کہ آن بوجی نام دگرے بیگ بے
 شاہ لطیف، سستی ءِ زبان ءِ آڑا پُنوں ءِ دستیں
 نام دامگ عام گوشتگ ایش انت کہ پنو ہوتے
 ات او پکج ءِ ہما دھدی بادشاہ یا سردار ءِ پنج مت
 بے بلوچستان ءِ پُنو ءِ بارو ءِ تارکھی مواد باز دست
 نہ کیت۔ بوجی ءِ تنیا یک شیرے چنچیں است
 کہ پنو ءِ بابت چھٹے حال۔ دست یا پکج ءِ مس پنو
 نام ءِ یک کلاتے کہ تن انگا آئی یات ریتی وڑ ءِ
 پشکیتگ۔ بے اے کلات ءِ بابت ءِ ہم کتے
 گوشت نہ کنت کہ کتے بشگی او کدی بشگی پرچک
 ہر دیں پنو سندھ د بھنخور ءِ شت تہ آل پت

و برات زمزمگ مستنت او ہنر پہا زندگ و
 پکج و پر نہ تہت پہا اسے کلات او ہنر و
 کلات چون نام کپت - اسے دو جہر و جواب او
 تن انکا مادات نہ کنوں - مان زانوں کہ بلوچ شکران
 نہ مکران و او نہ بلوچستان و وگہ دہگانی ، سستی
 و پنو و عشق و داستان او پرچے نہ رتنگا
 تنے حد او کہ ملا فاضل و ملا بوہیر ہمین مکران و
 مزین نام و تواریں شاعران ہم آمان نام نہ گیتگ
 ہنر و بابت او پچھے کہ تنے و صدی
 مازان او شاہ لطیف بھٹائی او آن "رسالو" و برکت
 انت - بے شاہ لطیف ہم چوں کہ آن رسالو او من انکا
 پنو و باریں ذات و ناماں گوں یات کنت - کہی آڑا ہوت
 و بلوچ گوئشیت او کہی آریاں ، بخت ، برفت او براہوں
 گوئشی - کہی آڑا آری گوئشیت او کہی جام و صفت و
 یات کنتی - ایشی بارو او من بس اکتد گوئشیت

کناں کہ لطیف موجدانی شاعرے ات - ہرنامے کہ
بلوچستان او بلوچ و گون تعلق داشت آئی پرمندان
تہ و جاگیت و مشہور بوت۔

۳- شاہ عبدالطیف بھٹائی و دیوان سندھی
زبان و انت ادب شاہ جو رسالو نام و سندھ و من مشہور
انت - سندھی اکدر کہ "شاہ جو رسالو" و منت دگر
یک کتابے و اکدر و تی دلاں چہ نیک نہ زانت۔
سندھ و نامداریں شاعر واجہ شیخ آیاز "شاہ جو رسالو"
اردو و من منظوم ترجمہ گریگ۔ او سندھ یونیورسٹی
بورڈ و باز پہ شریں ڈوٹے و آٹرا چھاپ کنیگ۔
حیدرآباد و جیل و من واجہ میر علی بخش (فدا مرزی)
تالپور و گون شیخ آیاز و ترجمہ گریگ "رسالو"
یک جلدے استت - میر صاحب ہتیں روچاں
پہ آٹرا من و پہ وانگ و داتی من گوشت نہ
کناں کہ "شاہ جو رسالو" کہ من سندھی و انت

او من سندھی نہ زانان ، شیخ آیاز آئی اردو
 ترجمہء میں تان کجام حدء کامیاب بیگ
 بلے من ء ہے اردو ترجمہء ۽ چند ہانڈش
 اتک و من ء اے مرماشت ء دات کہ آپر
 ایش ء پیٹے فیمن پزیران - پیشا شاہ لطیف
 ہما شیئران کہ بلوچستان اد بلوچ ۽ سرء اتنت
 من جتا بنشتہ کنان ء شتان تاکہ کتاب ہاس
 بوت اد گوں من شاہ لطیف ۽ شیئران یک
 ہمیشیں ہرے پشکپت کہ شاہ لطیف اد آئی
 - رسالو " ۽ بلوچاں گوں روشناس کنگ ۽ کارء
 دات کنت -

شیئران اے بلوچی دستر کہ " شاہ لطیف
 گوشتیت " ۽ نام ء مروچی سٹے دیا انت ایشخ
 آیاز ۽ " شاہ جو رسالو " ۽ ہما منظوم اردو
 ترجمہء ۽ یک درچنگیں ہرے کہ من پیشء

بیان کرتیگ۔ اے شاہ لطیف و ہما دریں
 گپتار منت کہ آدانی تہ و بلوچستان او بلوچانی
 بابت و شاہ و قی روحانی پیشچاراں در شان
 کرتیگ۔ چوش کہ من ساری و ہم گوشتیگ کہ
 اے ترجمگ چہ اصل سندھی و نہ منت بلکہ
 منظوم اردو ترجمگ و بلوچی ترجمگ یعنی ترجمگ
 در ترجمگ منت۔ ترجمگ دت اول
 ڈر و بیت نہ کنت گڈ و ترجمگ و ترجمگ
 چون بیت ایشی بارد و من ہی گوشتیگ نہ نرمان
 شاعر و زاننگ ایشی بن پد و نزدی و دت
 زانت و محسوس کرتی کنت پدا ہم، ہرچی
 کہ منی دس و بیگ من کوشیت کرتگاں کہل
 و چہ باز دیر کمپان ادوقی زبان و راہبندان
 ہم یکہ مدیان۔ اے کار و من تاں کجام خد و
 کامیاب بیگان، ایشی چار و تپاس کنگ و زاننگ

وز ایندگانی کار انت البه، من یکت ارداسے کنان
 کہ اکاں ہندے ء منی گالاں میں رُوئیگے پگندنت
 تہ من ء بیٹیل بکننت کہ کارے سک گران
 وبے دسرین تہ بے پدایم، من دتی نزدیں
 کو پگانی سرء، اسے بارء زرتگ و آدانی دیما
 ایر کرتگان پہ ہے نیت ء کہ بلوچ، بزانت
 کہ شاہ لطیف بھٹائی آدانی رستا ء پہ جی
 مڑیں پکتارانی لڑاں بستگ و دنیا ء دیما اٹنگ
 پہ ہے مراد ء کہ بلوچ و تہ ء بزانت
 و پوہ بپنت کہ زندمانی ء سفر ء آدانی منزل

نشان گار نزانت۔

گدسرء من لڑاں کہ کتاب ء بلوچی الاء
 بابت دو جبر بکنان تا کہ کتاب و الزکان ء پوہ
 بیگ ء آسانی بہت ۱۔ اول ایشک باز ہندان
 عربی ء "ع" پہ من "گھ" بنشنگ پوش کہ

غلام و بنعل عوٰی پہ گھلام و بگھل او "خ" ء
 پہ من "کھ" بھشنگ چوش کہ خدمت اوتخت
 پہ کھدست اوتکھت و ایندگہ البہ عربی و فارسی
 ء روزانی اظلا ہماوڑ انت کہ بیٹگ۔ دگر خیرا

گل خان نصیر
 ۱۹۸۰ء

کلات

شُنتِ دیمپہ کلات ءِ مئے دل ۽ دست
 جتائی پمن آوانی گران رانت
 خدایا! چوں بہمان زنده نین من
 گنوک پائیں منی دل گرگمراں رانت

کلاگ سیاہین! بہند در ٹچکے ۽ ٹمال ءِ
 تراگون رانت منی دوستان پیگھام
 شُنتِ دیمپہ کلات ءِ مئے ہما دوست
 کدی کاسنت پدا آ مئے دل آرام

(۲)

نانی

دینمپہ نانی شنتنت منی دل دار

کے اداں مننتہ نین منی ہمران

بید چھاداں من زندہ چون ماناں

آمنی بیل اتنت و ہم دمساز

دست ء ناقوس و خاک و پھر جان ء

دگر ڈول مننت جوگیانی رواج

منی دل دار و ہم دل آرام مننت

رحمت مننت کردگار ء جوگ مزاج

دینپہ نانی پچے زوئے سادھوا
 تئی منزل، تئی گوٹڑ ء رابرشت
 ہر حقیقتے ء کہ توہ پوٹے
 مس دل ء توک ء تئی وئی چیرنت
 یک بہشت ہر دین تئی دل و دیدگ
 پٹ و پول ء پدا جبر تیرنت

(۳)

ہنگلاج

راشہ ہنگلاج ءو سبے تمامیں ہنگ
 دیمپہ نانی ءو چسترو لڑ بندنت
 اشکتگ من کہ زیارتانی سرور
 آ، مرادال وئی دل ءو گندنت

شنتت ہنگلاج ءو ہنگکے زنت
 لوٹنگ کے ہما نگو رُ آوان ءو
 کے انت رتیرجن من پردگ ءو پشت ءو
 پٹی کئی مان منت من دل و جان

نہ ہوا و ہو کس ، نہ حرص و تمناہ
 دُوب و دوش سمنت و تی چڑھو، شپ دُوح
 مہری گوں ، ہنگلاج ء اکر انت
 نڈری گردینت زند ء دشتیں دُوح

تو بلوٹے اگاں بے جوگی
 بٹت برہ ، مرشد ء رکن دیدار
 پت و درگیچی ہنگلاج ء گوڑو
 نشتہ بیت اوداں ، ہندے بوتار

ہنگاج ء سفر تئی دیما انت
 راہ ء سنگ سمنت پہ تی تفسر اوصام
 لوگ ء زندگ دلیل انت منڈی ء
 قاتیس جوڑ پر توہ انت آرام
 پھل دپے ہیئ انت ، پرتی دیدار
 کایکانت چ شکر بے پیگھام

دیشپہ ہنکلاج و زیارت و زودتی
 کلمت راے ہننگاں روڈنت جوگی
 گد پدایت نصیب دیدار شش
 تو کجا بے، کہاں سنت جوگی

چہ نزارگ بہ بند چستان و
 جست و جوؤ گوں، پچ نہریت حاصل
 آرزوگانی لبکاں مس بسچ
 رنگ و بوؤ گوں، پچ نہریت حاصل
 پٹ و پولش مس ہنکلاج و زودتی
 آہ و هوؤ گوں، پچ نہریت حاصل

پڑھرا بوت شے میہ زدی
 ہنگلاج ۽ شے سفر ، بے کار
 جلوگ ۽ روچ ۽ چے بزانت ہما
 پتگنت مس تہاریاں ، بھار
 شما اوداں نہ دینتہتی جوگی !
 اینر درھننرینت جلوہ ناکین یار

(۴۱)

جنت

سوچاں بھنبھور ء من رواں پکج ء
 ہمرہ جتآن گوں باں بسبک گامین
 رھگوڑی مردے کٹیت چہ پردیس ء
 ہوت ء پیگھامی گوں بنت جہامین

موسم انت بٹس ء انگت آدانی
 قسمت ء بہر، سیاہیں ڈکال رانت
 برکت و خیر، بستہ گوں جتآن
 کار، ایشانی دم دم ء سوال انت

ہبیت و مہر ہم نہ ساچت من ء
 رگندت جتانی بے وفائی ء
 من ء ہوت ء پے سکتے نت گرائیں
 قسمت ء روچ آنت جتانی ء

دُعا، مٹے بے زبانی کنت ہر دم
 نگاہ داریت خدا، درنائیں ہوت ء
 بگنڈاں من پدا زبیریں بلوچ ء
 دیان دست و پاداں من دروت ء

نہ لوٹے گر دل ء درد بیدیت تھی
 مرو جتانی کرتے ء او دل رے بشدا
 بی منت اندیم و رکیکنت دل ء تھی
 گردگساں پہ درکیکنت کنت رنڈ

کسے ء کہ نہ لیکھت جتھاں پُرت
 ہما فرماندہ گون انت کاروان ء
 لطیف ! آئی وفاداری ء یال کن
 ابد منتگ جہان ء ، جاودان ء

نہ زاناں دیدگ و دانستہ جتھاں
 پمن چیر گیھتگشت رے دکشیں دام
 من رے دنیا ء ، بید چہ پتوؤ کاہین
 نہ منتگ پمن وشی و گل و نام

اگاں جتھاں ادا تائندگی مت
 من ء حال ء بدائین و مگوئشین
 پ ہوتاں من بدی رہی نہ کرت
 دکہ من ء چوش پہ دل ء دردال بہشتین

من ء بے پُتو ء چوں بیت آرام
کہ آئت زندگانی ء منی بود

کجا جتتاں پٹاں کوہ و درشتاں
: زانئاں من بلوچانی رہ و دور

⑤

بے ماتی ! من باد اتاں ، من کاران
من ء جتاں من بے روشاں چگھل دات

: زانماں من ، بلوچ پو بے وفا ، بیت
یا شو میں طالع و بکھت ء گھل دات

(۵)

پیک

یک گوڑے پکچ ویک گوڑے بھنجور
 من ء معلوم انت عشق ء توکل دراه
 کوہ و دشتان من پٹ و پول انت پکچ
 من ء معلوم انت پتو ء درگاہ

○

ہر دیں من پکچ ء مردے گنداں
 منے پتو کناں ء دل ء داران
 اوسنی دل نوازیں آریانی
 ترا گنداں ء من ہر گوڑے چاران

○

مہر؎ راہ ، سُنیس رڈت چہ بیابان
 پکچ؎ راہ ء نہ نانان رڈت چہ کجا
 منی پُتو ا من ء رہ ء سوج وے
 مہل من ء یکتا م سیا ہیں مچ ء

تی رڈ، اُد منی سجن ساہین!
 پکچ؎ راہ ء من ء نشان دینت
 وصلی یارب! من ء نصیب بیت
 کہ دل ء تگین توان بدینت

لطیف اے کوہساراں پہ دھا کن
 کہ راہ سستی ء پکچ؎ پیش داشتنت
 ابد سرسبز آباداں بہماننت
 کہ مہر؎ دایمیں ترخے ء کاشتنت

گوئزے تو ہم آچا راہ ء او پیلے
 اچو داں گوئنگت کچھ ء شتر سوار
 خدای ء رگند او دنیا بندی
 وت ء راہے سیاہوشان نگہدار

پرستاراں من ، مہر و مہبت ء دوست
 کناں من جان و ساہ ء پرتو قربان
 کلاگ و کرگزاں کچھ ء گیاہین
 وراثینان وتی جان ء من گوشستان

من دم بڑنگ ، من بادنگ من بیکس
 نہ زاناں کہ رساں کچھ ء من تشیا
 کپان انت روچ ، شب بانزل جاناں
 کجائیے او منی چھان روشنا

پتہ ترسے ء پڑ سرا ہمیں رکھ چکا
 من نیشیاں پہنچے ء راہ دہشت و امان
 نماں پُتو ء دیدار ء طلب و ار
 نہ بچھاں من ، دلی پہ عہد و پیمان

بگیاں من ء بھنچور ء سو گند
 کہ اوداں عمروں گوازینت انتظار ء
 من بھنچور ء پدا یات و نھیاراں
 من ء پیشدارے گر ، پہنچے ء ندرا

روگی انت ترا پہنچے ء سستی
 بڑہ ، اَبت پدا واثر کنگ نیست
 من زانماں کہ برے ساہ رسندی راہ ء
 پتہ تو آرام و سوچ و سر کنگ نیست

گوشتت کہ پیچ ۽ راہ ۽ راہ ۽ راہ ۽ راہ
 مچ و دھنزاں من موت ۽ ، بیگنت کار
 بے انگت رُود آ رانت ، اگرچہ
 بی سُنْت دُراہ پُچکُل ۽ موت ۽ گرفتار

○

کجا رانت پیچ ؛ کجا سکران رانت ، یارت
 گنگ سکت پٹ و پول ، اے نیم جان ۽
 ہما ، تیر ۽ منی کشیت دل ۽ چہ
 حدف کرتگ ہماوت ، مہربان ۽

○

پچے جان من ۽ آتک و سخی کرت
 چشمی تلمے و سرکاں پرچے ۽ کرت
 خدا زانت ، مے دل ۽ دوست ۽ گرانین
 من گھاریں لداں گمسر کجا کرت

ہمایءِ کہ وُتی دِل داگت من
 ہما، نیں نشہ پکج ء کنت آرام
 نہ زاناں اُچ من پرچے بدگمان بُت
 اکوہستان ء آری شاہتیں جام

نہ کچھی سُنت ، نہ کاروانش دُرا انت
 گراں واہی ء بیابانیں گُمان انت
 من ء مان انت جی عیبے او گہاران!
 کہ مئے دوستیں بلوچاں پہ عیان انت

کلاگ و اشکان سردیں توار ء
 من پچ لوزان و زندان، راه ء چاران
 منی دل بے قرار و چم شکان بنت
 زہیری، کچھ ء آری جام ء ماران
 کدی کثیت آ منی دل ساہیں آری
 خدایا! تمی در ء دست ء شہاران

من پچھ ء مرؤمے ہر جا کہ رگندان
 دل ء کاشت منی، آ روچ و شین
 نہ زانان چون بنت تالان دبانے
 منی دراہ رنج و گھم، گران ونہ و شین

منی دوریں دل ء سس ء کتہت نیات
 منی کچی بلوچاں! برہم شیزت
 دیہت و لگیں کتے ء دلاسا
 بیات او دل ء بندان! بہترت

گہاران ! کچھ نہ انت باگھنت بہشت
 منی دوستیں بلوچانی دیارِ انت
 ہمودال منزلِ انت مہبت و مہر
 ہمودال قدرت و زیب و بہارِ انت

گجا کچھی و آدانی لہیں شان
 کجب من آو منی رے بے لوانی
 ترا لبہ، او آری جام دوستین
 نہ انت زیبا، من آو گوں بے وفائی

بلوچانی من مولد باں ، رواں گوں
 من آدانی شتر چارمیتان ، زندان
 نہ دارنت ہندے و کچھی منی دوست

خداوندنا ! من آدال چوں بگندان

(۱۶)

آریائی

بگوش دوست بے سنگدلیں تو کو ہزاران
 منی محبوب و ساہ انت آریائی
 سراہینہت منے بیوسے پڑھے
 من دت نیم مرتکاں چہ ناتوانی

سسی و مہبت انت گوں آریائی
 نہ انت آوانی بہرے اے دنیائی
 شاد و سردا و داحر گز دنت
 جنوک محبوب و مہرانی، سدائی

سسی پُرسیت چہ مُرگھان بانی یُنان
 خدازانت کیء نشان و نام ء ہرم
 خداکنت ، آریانی مہربان بیت
 نمازیت لوگ ء بربادی و ماتم

○
 گجائیے تو او پھٹیس آریانی
 بیا ، گیمرتہ و اہرنت ، زندگانی
 من پر تو صدقہ ، پر تو نذر و قربان
 بیا ، تھر س کن منی پہ نوجوانی

○
 بیا ، اُد آریانی ابیا منی ء
 خدای ء گند ، مبو اُج من گریزان
 تھرہینت ، دینت بیبت پہ رنگے
 من ء ، ناھودیناے کوہ و بیابان

منی جان و منی ساہ ، آریانی ،
 منی ، دشت و بہسیراں رہنہانت
 من ع ، مہرہ رہ ع راشونی دانگ
 منی زندہ مراد ، یکین ہما انت

①

تسلا چے دیئے او نکرے میں مات ،
 من ع نہیں دش نہیت آرام کھن ع
 پہ من بھنچور ، ہما پیش رہ نہ منتگ
 نہ گنداں اوداں من ، آریانی پھل ع

②

(۷)

ہوت

بے مسابقت کشش دل و گہاران!
 چکبوت، آدڑت بٹنگلیں ہوت و
 کوہ گردی منی نہ شت پُت و
 بہر پگتاں چہ دلبر و دروت و

○

حاصل انت ہر کس و کر، ہوت و مدت
 کوہ و بیاباناں پُت نہ انتی کھتہ
 گوڑیت راماں چہ گت و پڑ بھین
 در دست و گداے خاک ہر سر

○

ایشی، او ہمنفس ا جواب نہ انت
 موت، چمانی روشنائی انت
 اے جبل بیخ منت گلزمین و سرع
 بیخ جبالانی، مے سلاک انت

تھی ریدرستی مخر انت پمتا
 ساہ کنڈن تھی جتانی انت
 او منی ہوت امن تھی تیر بان
 پرچے گوں من چو نازانی انت

یہترے ہوت ع من رگنڈال پدا
 دستاں پچکاں، بوچ ع پادا کپان
 من نہ زاناں، منی گناہ چے مت
 اشت دشت چو من ع امن لُنجیں شان

ہوت عریات ع، منی دل ع، جیڈھی!
 گرتے بت خانگے گمانانی
 پھے گوٹشاں، پھنیں گوں اشارتآن
 من ع دھل ع پھ، داتہ شادمانی

من ع ہوت ع گوں، مہبت مہرنت
 ہوت منی زندگی، منی سنکار
 منی جان دمنی جہان ہوت انت
 منان ہوت ع گوٹھو پھ پھلائیں مار

من بباد داتہ ہرچی پھ ہوت ع
 شادمانی و ہوش و صبر دسترار
 کوہ و دشتاں من، دیم پھ دت گردان
 ہائے! عشق ع من ع گنگ گنگ

کئے عر معلومت چو دل عر سوچیت
 من عر، آزمائینی من دشت و دمن
 رے منی ہوت عر قوم، من چے زمان
 انگتہ، چکہ نطلم کنت گوں من

○

ہوئے! من عر داب چکہ دورینگ
 دگہاراں منی! من چے بگوئشاں
 نہ انت باطراو، آہوت منی
 برداں، ہائے من کجا برداں!

(۸۶)

بلوچ

من بلوچپانی مولد ان و احسرين
 من بلوچپانی حاکاں پادانی
 ایشہ بھنپور ء دیمپہ کچ روان
 من زہیریکال دوش نیادانی

اچ بلوچپان نہانت و نائی اُمیت
 گوں بلوچپان رَدِنت دِلداری
 من ء آدانی رسم معلوم انت
 نہ انت آساں بلوچ ء گوں یاری

تاب داتگ چہ مہدیں راہ ء
 اشتہران ء دق بلوچ بسیرین
 پوشنگ سیا بیے منی چہ سان
 کس ز زنت کییاں دل ء یرین

پکے روشنائیں روج ، کئے !
 مہر ء راہ ء من کُنشکاں کئے
 زنداں جہازگ ء بلوچانی
 منی چہاں چہ بیگواہ کئے

گوں بلوچاں چہ مہر مہبت ء
 دیتے سستی کھام مرادان ء
 بید چہ مہبتوئیں راہسر ء حاکاں
 بید زبیریں دل ء پنداران ء

تو اوستی ! بر مہن زادے آتے
 دل بلوچ ء، پیچے ء تو داتے
 کیسے زانتے تو پتو ^{وید} مہرے
 عشق ء رنگ رنگیاں نہ پتجارتے

○

دید ء پیکانوں گوں، من ء پٹی
 کرت دشت بے وفائیں دلدارے
 عہد و پیمان گنگ بلوچاں گوں
 دیدگ و دل منی پہ تکرارے

○

نہ انت آسان و تینگ آوانی
 مکنہت گوں بلوچاں دلدارے
 کوہ و دشمن من واہر بت، گردت
 درائیں عمرے بیت گریوگ و زاری

○

اُشتیراں زرتہ ، ورشتنت چپ چپ
 من ءء مس و اب ءء لامتاں اشتنت
 نیم شپ ءء پاسء بے وفا میں بلوچ
 ہائے! پرچے منی دل ءء استنت

جُزب و اومان ، مس دل ءء دورین
 کُنشگنت سرپہ سرا من ہے بگو نشان
 پہ بلوچ ءء گہمرد و دلدارین
 کو ہمارے سفر ، من ہے بگو نشان

پتوئے دھنزر و حاسکاں پادانی
 گوں ملاٹاں وُتی من پاک کنان
 بان مس مولیو بلوچ ءء ، دُرگوشین
 وُت ءء آلی درء من حاک کنان

(۹)

بلوچی

بلوچی ء گدی کرتنت آ گپ
گدی گوشتنت چئی ء فارسی ء

خدا و ت زانت کہ پڑ اسراریں کچی
پئے اتکنت و پے داشتنت جی ء

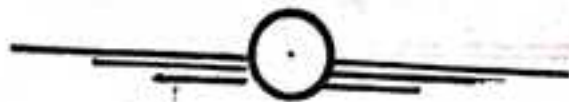
نہ زاناں ، بولیئے آوانی چونین
من اشکرت دچہ و ت ریتاں شمشکار

ابید پے بولی ء دشیں ، نہ زانت
دگہ بولی ء آپھلیں شتر شوار

بروهی

منی پُئؤ ءِ بُرْفَت و بُرُوہی
 زبردستی چداں زرتنت و بُرنت
 من، گولانی تہ ءِ سَرَسَر حبنانان
 من، بیستمان، من ءِ تَن ءِ چہ کشتنت

(۱۱۱)

حَبِّ

من بے ہمدرد ہو بے کس، یکتا، دابر
 کنارِ حَبِّ ہو کھورِ رُخِ انتظاران
 خُدایا! دُت منی تو رہنما بے
 پدایِ بجزرتی دوستِ عزیزِ چاران

(۱۲)

پُت

مُتس پُت ۽ چہ بُرزیں کو ہسار ۽
 حُکایت بیت لوٹنگ ۽ تہی شوق گرین
 دل ۽ چھاں گوں، او نادان! بچاری
 اے دشت و در، پہ تو، چیرگیجے زمین

منی چھاں من، سیاہیں رنگ پُت ۽
 چو مُرداری و دُر ۽ مُنت تر پوکین
 پہ آری جام، دل ۽ دست غُشپ پُچ
 من گرداں کوہ و دشتاں سنگ دُوکین

منی لوگ عو من ، سیر و شادہت دوست!
 اور بشکھندت چہ دشی ، پت رء کو ہمار
 بے گہاراں ! نہ بیت گوں من ہمپاد
 نہ زاناں پچے عو ، چو بیتاں گمار

(۱۳)

آری جام

بگنبدان مَشْتَرَاں من آری جامِ ع
 (چ) مَلِیْرُءِ سَبْرِی حِیْتِیَاں دِیَان سِیْر
 من حِیْتِی بَان و چَارِیْنَانِی بَگْتِ ع
 ز کَشَاں عَهْدِ و پِیَا تَان چِءِ پَرِزِیْرِ

○

یَا، اُد بے وَفَا ئِیْنِ حِیَامِ آری
 بگنبدِ حَالِ عِ مَنی زَار و تَبَا ئِیْنِ
 تَمِیْءِ حِیْرُءِ ، مَنی بُن دَا تِ حِیَانِ ع
 مَن حِیْتِیَانِ حِیْنُوكَاں لَا تَمَا ئِیْنِ
 كُبَارَانِ ! بَلَكِ بَیْتِ پِگِیْمِ دُوسْتِ ع
 كُوشِیْتِ چُو ، دِل مَنی پُرُ دَرْدِ وَا ئِیْنِ

○

من آئی پٹ و پولایاں سداۓ
 بے انگت نہ گنداں آری جامۓ
 خدایا! یکبرے آئی ۓ بدیستین
 دل ۓ صدقہ ہبکتین آئی نامۓ

منی ارساں من ہتر سیزان دتر پانۓ
 گذرگاہ جاہین آری ۓ نظر بیت
 بہشتے دائمیں بیت منی نصیبۓ
 من ۓ موت آئی پہلوۓ ۓ اگر بیت

اچا روچ ۓ کہ آری جام رنگ
 منی دینا تہار و تہار مرہ گشتگ
 تلاش انت یار ۓ، تینا سرتہران
 گھم و درداں من ۓ گیر کرتے، گشتگ

منی چم نین دگر چئی نہ گشت
 ابید چہ آری ۽ نوکین جمال ۽
 چہ جتانی چپے کا نخبے نکنت بال
 مدنت آوان ۽ بد بکھستی ۽ پال ۽

خدا زانت اچ کجام کند ۽ وزانت
 اے بو، جتانی پھلیں حساب مکانی
 من ہر ہندے ۽ آری کنت پکھری
 مہر س اچ من تو آئی شہمکانی

جتانی ۽ ہماوان ۽ کہ دردانت
 ہماوانی بکن دل داری ۽ یار!
 بگوشش : اُد کو ہسار ۽ راہ سننگیں!
 کجا برستے، منی جام آری ۽ بیار!

دل عر برٹمش پکتہ دوست عر جلوگانی
 شتگ دُراہ کھستگی و ماندگی مئے
 دل عر دراہ رنج و گھم بیتت تالان
 چہ روچے عر، انت آری زندگی مئے

اوقسمت عر جنوکین دوست سامین!
 بمن بہمت کہ تہی سکت پیرت منزل
 گرائیں پنڈے کوہ و کھنڈگانی
 تہی پہ رکھگ عر، آری انت شیکل

نہیتگ او نہیت تہی دوست آری
 میں بے کارنت تہی دراہ، آہ وزاری
 اے دور و صبازی عر دک انت آشنایے
 دعایاں گوں نہیت آدور و باری

ادا اتمک ، گداں ششستہ او آری!

تے وہی من ء آ روح یادنت

بلے ایں، بگوش دلبہ اچھے ء

من ء تیناٹیاں آہ و پرانت

(۱۴)

پنوں!

سنگ پرچہ بکنت در ماندگی و
 ہمای و کہ مہیت کش کسان انت
 گو مہیت پے کوسار و دشت و لوتان
 وفا پنوں و آئی پاسبان انت

شا زانہت اود کوشستان و صحرا!
 رواں کہ پنوں و پیاراں پہ زاری
 ہما کہ بالی دنت و ہم نہ مہیت
 ہمانی سوب کنت درست و گوں یاری
 بگھس جانان و یاموت گوڑ شہاز
 درگہ دراہ بے حقیقتیں پتاری

ادستی ! بار ، اے درد گھمانی
 تہی کار عو پہ کیت ، روپے بی ٹیٹات
 تہی کو ہگر دی ، اے توکل دستس
 سناٹینیت گوں پٹو ء ملاقات

جاس بیتہ

ہماری دیگر مطبوعات

۱۵/-	گل خان نصیر	۱- بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی
۴۵/-	گل خان نصیر	۲- بلوچی رزمیہ شاعری
۴۵/-	گل خان نصیر	۳- بلوچی عشقیہ شاعری
۷/-	ملک محمد سعید دہوار	۴- بلوچستان کا قبل تاریخ
	عزیز محمد گجٹی	۵- گل بہار
۷/-	عبدالرحمن عوز	۶- نغمہ کوہسار
۳۰/-	کمال الدین احمد	۷- صحافت وادی بولان میں
۲۰/-	عبدالقادر ایشیر	۸- آئینہ خاران
۶/-	ذکیہ سردار خان	۹- سرمست بلوچستان
۱۵/-	میرہ مٹھا خان مری	۱۰- درگاہِ اقبال
۵/-	غوث بخش صابر	۱۱- علامہ محمد اقبال
۷/-	عزیز محمد گجٹی	۱۲- بلوچی اردو بول چال
۳/-	عزیز محمد گجٹی	۱۳- پاکستان بڑھد
۱۵/-	غوث بخش صابر	۱۴- صدف صدرنگ
۶/-	ڈاکٹر انعام الحق کوثر	۱۵- بلوچستان میں فارسی شاعری